मैत्रावरुणर्वसिष्ठः।इन्द्रावरुणौ। जगती।

इन्द्रावरुणा युवमध्वराय नो विशे जनाय महि शर्म यच्छतम्।
दीर्घप्रयज्युमति यो वनुष्यति वयं जयेम पृतनासु दूढ्यः॥ ७.०८२.०१

इन्द्रावरुणा- हे इन्द्रावरुणौ। इन्द्र ईशनाधिदेवता। ऋताधिदेवता वरुणः। युवम्- युवाम्। अध्वराय- ध्वरविरोधिकर्मणे। नः- अस्माकम्। विशे जनाय। महि- महत्। शर्म- मङ्गळम्। यच्छतम्- दत्तम्। दीर्घप्रयुज्यम्- दीर्घयज्ञम्। यः। अति वनुष्यति- अतिजिघांसति। पृतनासु- युद्धेषु। दूढ्यः- तं दुर्धियम्। वयम्। जयेम ॥१॥

सम्राळन्यः स्वराळन्य उच्यते वां महान्ताविन्द्रावरुणा महावसू।
विश्वे देवासः परमे व्योमनि सं वामोजो वृषणा सं बलं दधुः॥ ७.०८२.०२

महान्तौ- महात्मानौ। महावसू- महाधनौ। इन्द्रावरुणा- इन्द्रावरुणौ। वाम्- युवयोः। अन्यः- एकः। सम्राट्- सम्यग्राजमानः। अन्यः- इतरः। स्वराट्- आत्मभासा भासमानः। परमे व्योमनि- उत्तमे नभसि। विश्वे- सर्वे। देवासः- देवाः। वृषणा- हे वर्षकौ। वाम्- युवयोः। ओजः- तेजः। बलम्। सम्- सम्यक्। दधुः- धारयन्ति ॥२॥

अन्वपां खान्यतृन्तमोजसा सूर्यमैरयतं दिवि प्रभुम्।
इन्द्रावरुणा मदे अस्य मायिनोऽपिन्वतमपितः पिन्वतं धियः॥ ७.०८२.०३

इन्द्रावरुणा। अपाम्- उदकानाम्। खानि- द्वाराणि वृत्रपिहितानि। ओजसा- बलेन। अनु अतृन्तम्- अन्वविध्यतम्। दिवि- नभसि। प्रभुम्- स्वामिनम्। सूर्यं- सवितारम्। ऐरयतम्- प्रैरयतम्। अस्य- एतस्य रसस्य। मायिनः- प्रज्ञावतः। मदे- हर्षे। अपितः- जलरहिता नदीः। अपिन्वतम्- अपूरयतम्। धियः- उपासकस्य मेधाः। अपूरयतम् ॥३॥

Dr. Rangaji

युवामिद्युत्सु पृतनासु वह्नयो युवां क्षेमस्य प्रसवे मितज्ञवः।

ईशाना वस्व उभयस्य कारव इन्द्रावरुणा सुहवा हवामहे॥ ७.०८२.०४

युवाम्। युत्सु पृतनासु- युद्धेषु। वह्नयः- वोढारो हवन्ते। मितज्ञवः- सङ्कुचितजानुका उपासकाः। क्षेमस्य। प्रसवे- उत्पादने। युवां हवन्ते। वस्वः- धनस्य। ईशाना- ईश्वरौ। इन्द्रावरुणा। सुहवा- सुष्ठु ह्वातव्यौ। उभयस्य कारवः- अभ्युदयनिःश्रेयसपराः। हवामहे- आह्वयामः ॥४॥

इन्द्रावरुणा यदिमानि चक्रथुर्विश्वा जातानि भुवनस्य मज्मना।

क्षेमेण मित्रो वरुणं दुवस्यति मरुद्भिरुग्रः शुभमन्य ईयते॥ ७.०८२.०५

इन्द्रावरुणा। यत्- यौ। इमानि- एतानि। भुवनस्य- लोकस्य। विश्वा- सर्वाणि। जातानि। मज्मना- बलेन। चक्रथुः। क्षेमेण। मित्रः। वरुणम्। दुवस्यति- परिचरति। अन्यः- इतर इन्द्रः। उग्रः- उद्गूर्णः। मरुद्भिः- प्राणविशेषैः। शुभम्- क्षेमम्। ईयते- प्रेरयति ॥५॥

महे शुल्काय वरुणस्य नु त्विष ओजो मिमाते ध्रुवमस्य यत्स्वम्।

अजामिमन्यः श्नथयन्तमातिरद्दभ्रेभिरन्यः प्र वृणोति भूयसः॥ ७.०८२.०६

महे- महते। शुल्काय- धनाय। अस्य- एतस्य। वरुणस्य- ऋताधिदैवतस्य। स्वम्- स्वकीयम्। ध्रुवम्- नित्यम्। ओजः- बलम्। त्विषे- दीप्त्यै। नु- क्षिप्रम्। मिमाते- द्यावापृथिव्यौ निर्मितवत्यौ। अन्यः- एकः। अजामिम्- अबन्धुम्। श्नथयन्तम्- हिंसकम्। आतिरत्- अभिहन्ति। दभ्रेभिः- अल्पैरुपायैः। अन्यः- इतरः। भूयसः- बहूनुपासकान्। प्र वृणोति- उत्कृष्टान् करोति ॥६॥

न तमंहो न दुरितानि मर्त्यमिन्द्रावरुणा न तपः कुतश्चन।

यस्य देवा गच्छथो वीथो अध्वरं न तं मर्तस्य नशते परिह्वृतिः॥ ७.०८२.०७

इन्द्रावरुणा। तम्। मर्त्यं- मनुष्यम्। अंहः- अघम्। दुरितानि- दुःखानि। कुतश्चन। तपः- कष्टम्। न व्याप्नोति। यस्य। देवा- देवौ। अध्वरम्- यज्ञम्। गच्छथः। वीथः- अनुभवथः। तम्। मर्तस्य- शत्रोः। परिह्वृतिः- बाधा। न। नशते- व्याप्नोति ॥७॥

Dr. Rangaji

अर्वाङ्नरा दैव्येनावसा गतं शृणुतं हवं यदि मे जुजोषथः।

युवोर्हि सख्यमुत वा यदाप्यं मार्डीकमिन्द्रावरुणा नि यच्छतम्॥ ७.०८२.०८

नरा- नेतारौ। दैव्येन अवसा- दिव्यया रक्षया। अर्वाक्- अस्मदभिमुखम्। आ गतम्- आगच्छतम्। यदि। मे- मयि। जुजोषथः- प्रीयेथे। तर्हि। हवम्- आह्वानम्। शृणुतम्। युवोः- युवयोः। हि- खलु। सख्यम्- मैत्रीम्। आप्यम्- बान्धव्यम्। मार्डीकम्- सुखकरम्। इन्द्रावरुणा। नि यच्छतम्- प्रयच्छतम्॥८॥

अस्माकमिन्द्रावरुणा भरेभरे पुरोयोधा भवतं कृष्ट्योजसा।

यद्वां हवन्त उभये अध स्पृधि नरस्तोकस्य तनयस्य सातिषु॥ ७.०८२.०९

इन्द्रावरुणा। भरेभरे- प्रतियुद्धम्। अस्माकम्- नः। पुरोयोधा- पुरो योद्धारौ। कृष्ट्योजसा- कर्षकबलयुक्तौ। भवतम्। स्पृधि- युद्धे। उभये- पुराणा नवीनाश्च। वाम्- युवाम्। हवन्ते- आह्वयन्ति। अध- अपि च। नरः- मनुष्याः। तोकस्य तनयस्य सातिषु- धर्मसन्ततिलाभेषु च हवन्ते॥९॥

अस्मे इन्द्रो वरुणो मित्रो अर्यमा द्युम्नं यच्छन्तु महि शर्म सप्रथः।

अवध्रं ज्योतिरदितेर्ऋतावृधो देवस्य श्लोकं सवितुर्मनामहे॥ ७.०८२.१०

अस्मे- अस्मभ्यम्। इन्द्रः- ईशनाधिदेवता। वरुणः- ऋताधिदेवता। मित्रः- स्नेहाधिदेवता। अर्यमा- सौशील्याधिदेवता। द्युम्नम्- दीप्तिमत्। महि- महत्। सप्रथः- पृथु। शर्म- मङ्गळम्। यच्छन्तु। ऋतावृधः- सत्यवर्धयित्र्याः। अदितेः। अवध्रम्- अहिंस्यम्। ज्योतिः। देवस्य सवितुः- सूर्यस्य। श्लोकम्- मन्त्रम्। मनामहे- ध्यायामः॥१०॥

Dr. Rangaji